

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย และบทวิเคราะห์

1. ผลการสัมภาษณ์นายทหารฝ่ายเสนาธิการของกองทัพภาคที่ 1

ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์ นายทหารฝ่ายเสนาธิการของกองทัพภาคที่ 1 และหน่วยกองพลทหารราบ และมณฑลทหารบก ที่ปฏิบัติงานและมีประสบการณ์ด้านการส่งกำลังบำรุง โดยแยกเป็นนายทหารฝ่ายเสนาธิการด้านการส่งกำลังบำรุงกองทัพ จำนวน 2 คน และนายทหารฝ่ายเสนาธิการของหน่วยรอง จำนวน 3 คน ซึ่งมีผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และจำแนก เกี่ยวกับ ยศ ตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนเป็นนายทหารสัญญาบัตรหลักของกองทัพบก โดยจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจาก โรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า และผู้ให้สัมภาษณ์ที่ปฏิบัติงานด้านทหารช่างจบการศึกษาในระดับปริญญาโท หรืออยู่ระหว่างการศึกษา ทุกคนเข้ารับการศึกษาหน้าที่ของฝ่ายเสนาธิการ จากโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ได้รับการศึกษาพื้นฐานด้านการส่งกำลังบำรุงทุกคน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนมีชั้นยศอยู่ในระดับพันโท และพันเอก มีประสบการณ์การทำงานในกองทัพบกไม่น้อยกว่า 15 ปี ดังนี้

1.1.1 ประเด็นความความคิดเห็นต่อระบบส่งกำลังบำรุง ของกองทัพภาคที่ 1 ผู้ให้สัมภาษณ์เกือบทุกคนมีความเห็นว่า ระบบการส่งกำลังบำรุงในพื้นที่ของกองทัพภาคที่ 1 น่าจะมีปัญหาเนื่องจากมีการส่งกำลังบำรุงสองระบบ คือ แบบเป็นพื้นที่ และแบบแบ่งหน้าที่หรือแบบกรมฝ่ายยุทธบริการ ทำให้เกิดความสับสน และไม่ได้เป็นรูปแบบเดียวกัน การแบ่งหน้าที่ไม่มีความชัดเจน คิดขัดในด้านกำลังพล ระเบียบ คำสั่ง ที่ล้าสมัย อัตรากิจดุขุโทรปกรณ์ยังไม่เหมาะสม รวมทั้งโครงสร้างของหน่วยรับการสนับสนุนมีการจัดแตกต่างกัน รวมทั้งที่ตั้งของกองบัญชาการช่วยรบที่ 1 ยังมีที่ตั้งปกติที่ไม่เหมาะสม คือไม่อยู่ในย่านกลางของหน่วยที่จะทำการสนับสนุนให้ ในขณะที่บางคนมองว่า พื้นที่ตั้งของกรมฝ่ายยุทธบริการของกองทัพบก ที่เป็นหน่วยสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงระดับกองทัพบก ส่วนใหญ่มีที่ตั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล หรือมีที่ตั้งอยู่ใกล้กับหน่วยขึ้นตรงของกองทัพภาคที่ 1 ทำให้มีการกำหนดข้อยกเว้นตามหลักนิยม เช่น กรมการทหารช่างมีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดราชบุรี จะสนับสนุนยุทธปกรณ์ให้กับหน่วยของกองทัพภาคที่ 1 ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีเลย หรือ กรมพลาธิการทหารบก ที่มีที่ตั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครจะสนับสนุนยุทธปกรณ์โดยตรงให้กับกองพลที่ 1 ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นต้น

1.1.2 ประเด็นปัญหาด้านการส่งกำลังบำรุงในพื้นที่กองทัพภาคที่ 1 ผู้ให้สัมภาษณ์เกือบทุกคนมีความเห็นว่า ระบบการส่งกำลังบำรุงในพื้นที่ของ กองทัพภาคที่ 1 มีปัญหาดังนี้ คือ ปัญหาโครงสร้างของหน่วยที่แตกต่างกัน คือมีการจัดหน่วยสนับสนุนระดับกองพลที่มีทั้งการจัดแบบกรมฝ่ายยุทธบริการ และแบบพันธกิจ ตลอดจนความไม่สมบูรณ์ของการจัดตั้งหน่วย ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุงให้กับหน่วยต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ , ปัญหาที่ตั้งหน่วยทั้งที่ทำการสนับสนุน และหน่วยรับการสนับสนุน , ปัญหาด้านงบประมาณซึ่งเป็นเรื่องหลัก ทำให้การจัดหน่วยไม่สามารถดำเนินการให้มีความสมบูรณ์ การจัดตั้งกองบัญชาการช่วยรบซึ่งเป็นหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาคที่ 1 ไม่มีงบประมาณในการจัดตั้งให้สมบูรณ์ เช่น ต้องมีการจัดตั้งกองพันขนส่งในระดับกองบัญชาการช่วยรบ แต่งบประมาณของกองทัพภาคทำให้สามารถจัดตั้งได้เพียงหมวดขนส่งเท่านั้น , ปัญหาการขาดแคลนชิ้นส่วนซ่อม , ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่เป็นผู้ชำนาญการ

1.1.3 ประเด็นการปฏิบัติที่ต้องมีความเหมือนกันทั้งยามปกติ และยามสงคราม ผู้ให้สัมภาษณ์เกือบทุกคนมีความเห็นว่า ควรมีการปฏิบัติที่เหมือนกันทั้งในยามปกติ และยามสงคราม เนื่องจากหน่วยหรือกำลังพลที่ต้องปฏิบัติงานจะได้มีความคุ้นเคย สามารถปฏิบัติหรือมีการฝึกหัดได้ตั้งแต่ยามปกติ และสามารถประสานงานได้อย่างมีความรวดเร็ว รวมทั้งหน่วยสามารถรู้ถึงขีดความสามารถ และขีดจำกัดในการดำเนินการสนับสนุนเป็นอย่างดี ในขณะที่บางตนมองว่าไม่จำเป็นเนื่องจากการส่งกำลังบำรุงในยามปกติควรจะต้องมีการส่งกำลังบำรุงที่สั้น ประหยัด สามารถส่งกำลังบำรุงให้หน่วยต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และบางคนมองว่าการสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงในยามสงครามกระทำเพื่อการปฏิบัติทางการยุทธ แต่การสนับสนุนในยามปกติจะเป็นการส่งกำลังบำรุงในการทรงชีพ และการสนับสนุนด้านอื่นๆ

1.1.4 ประเด็นความจำเป็นต้องมีกองบัญชาการช่วยรบ ในระบบส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาค ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นที่หลากหลาย สองคนมีความเห็นว่ามีความจำเป็นเพราะกองบัญชาการช่วยรบที่ 1 จะสามารถเคลื่อนที่ได้อย่างคล่องตัว สามารถให้การสนับสนุนให้กับกองพลทหารราบได้อย่างมีประสิทธิภาพ บางคนมีความเห็นว่า กองบัญชาการช่วยรบเป็นตัวเชื่อมต่อประสานงานระหว่างหน่วยสนับสนุนโดยตรงกับระดับคลัง รวมทั้งกองทัพภาค สามารถควบคุมการส่งกำลังบำรุง รวมทั้งรับทราบ และสามารถประเมินสถานการณ์ด้านการส่งกำลังบำรุงในการรบนั้นๆ ด้วย แต่บางคนมองว่าการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุงของไทยเหมาะที่จะเป็นแบบพื้นที่เหมือนในยุโรป

1.1.5 ประเด็นความจำเป็นด้านการปฏิบัติงานทางการส่งกำลังบำรุง ของมณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก ส่วนใหญ่มีความเห็นว่างานในส่วน of มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก มีความรับผิดชอบงานด้านการระดมสรรพกำลัง และการพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง จึงไม่ควรมียานระบบงานด้านการส่งกำลังบำรุง หากมีงานด้านส่งกำลังบำรุงเข้ามา จะต้องเพิ่มงาน เพิ่มเครื่องมือ ยุทโธปกรณ์อย่างมาก และปรับระบบใหม่ ทำให้เกิดความยุ่งยากมากกว่า แต่บางคน ควรมีการปฏิบัติด้านการส่งกำลังบำรุง ควรจะเหมือนกับประเทศในยุโรปมากกว่าในสหรัฐอเมริกา

จากการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามผู้มีความรู้ และมีประสบการณ์ ในสายงานการส่งกำลังบำรุง ผลการสัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาของการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก ซึ่งได้แก่ ปัญหาโครงสร้างการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุง , ปัญหาการกำหนดบทบาทหน้าที่ด้านการส่งกำลังบำรุงของหน่วยต่างๆ ปัญหาจากความล้าสมัยของระเบียบปฏิบัติ

2. สรุปประเด็นสำคัญของข้อเท็จจริง ประเด็นปัญหาและอุปสรรค

2.1 ประเด็นสำคัญของข้อเท็จจริง

2.1.1 หน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก

ปัจจุบันกองทัพบก มีหน่วยส่งกำลังบำรุงสนับสนุนหน่วยกำลังรบทุกระดับ ตั้งแต่ระดับกองทัพบก จนถึงหน่วยขนาดเล็กในระดับกองพันดำเนินกลยุทธ์ แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการมุ่งเน้นเฉพาะในระดับ กองทัพอากาศ ถึงระดับกองพลดำเนินกลยุทธ์เท่านั้น

2.1.1.1 ในระดับกองทัพบก กรมฝ่ายยุทธบริการต่างๆ จะทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงให้กับหน่วยต่างๆ ของกองทัพบก

2.1.1.2 ในระดับกองทัพอากาศ จะมี กองบัญชาการช่วยรบ และมณฑลทหารบก จังหวัดทหารบก ทำหน้าที่ทางการส่งกำลังบำรุง และการดำเนินงานธุรการให้แก่หน่วยต่างๆ ของกองทัพอากาศ

2.1.1.3 ในระดับกองพลดำเนินกลยุทธ์ จะมี กรมสนับสนุนของกองพล เป็นหน่วยทางการส่งกำลังบำรุงให้แก่หน่วยต่างๆ ของกองพล

2.1.1.4 หน่วยทางการส่งกำลังบำรุงต่างๆ ตามที่กล่าวมาแล้ว อาจกล่าวได้ว่า กรมฝ่ายยุทธบริการเท่านั้น ที่ค่อนข้างจะมีความสมบูรณ์ทั้งการจัดกำลังพล และยุทโธปกรณ์ประจำ แต่สำหรับกรมสนับสนุนของกองพล และกองบัญชาการช่วยรบของกองทัพอากาศ ยังไม่มีการจัดอาวุธ ยุทโธปกรณ์ได้สมบูรณ์เพียงพอ อันเนื่องมาจากปัญหางบประมาณที่กองทัพบกได้รับจำเป็นต้องมีการปรับปรุง พัฒนาต่อไป

2.1.2 การจัดดินแดนและระบบการส่งกำลังบำรุง

กองทัพบกได้วางหลักการในการจัดดินแดนไว้ เพื่อสะดวกในการบริหาร งานการปกครองบังคับบัญชากำลังทหาร รวมไปถึงงานการระดมสรรพกำลัง งานทางธุรการ และงานการส่งกำลังบำรุง ทั้งในยามปกติและยามสงคราม แต่การปฏิบัติในระหว่างเวลาปกติและในยามสงครามมีความแตกต่างกัน ทั้งการแบ่งพื้นที่ และระบบการส่งกำลังบำรุง ทำให้ต้องมีการเตรียมการ การปฏิบัติในระหว่างการเปลี่ยนผ่าน การจัดกำลัง และการประกอบหน่วยทางการส่งกำลังบำรุงใหม่ โดยเฉพาะระดับกองทัพบกเอง ซึ่งน่าจะก่อให้เกิดความสับสน และต้องการระยะเวลาในการปฏิบัติ อันจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติการรบของหน่วยในเขตหน้า

ประเทศไทยเป็นประเทศเล็ก และไม่มียุทธการ การปฏิบัติการรบกระทำเพื่อคุ้มครองเอกราช และอธิปไตยของชาติ อีกทั้งปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ ในกรณีที่พลังอำนาจด้านอื่นๆ ไม่สามารถแก้ไขได้เท่านั้น

2.1.2.1 ในยามปกติ กองทัพบกจัดดินแดนโดยแบ่งพื้นที่ให้แก่กองทัพภาคต่างๆ รับผิดชอบ โดยแบ่งตามเขตการปกครองของฝ่ายบ้านเมืองออกเป็น 4 พื้นที่ ตามความรับผิดชอบของแต่ละกองทัพภาค การส่งกำลังบำรุง กระทำจากพื้นที่ส่วนกลางไปสู่ พื้นที่ของกองทัพภาคต่างๆ โดยกรมฝ่ายยุทธบริการจะส่งกำลังบำรุงให้แก่ กองบัญชาการช่วยรบ ของกองทัพภาค และกองบัญชาการช่วยรบ ของกองทัพภาคส่งกำลังบำรุงให้แก่กรมสนับสนุนของกองพล และบางส่วนได้รับการช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน จากมณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก ในฐานะตำบลจ่าย หรือตำบลส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาค

2.1.2.2 ในยามสงคราม กองทัพบกจัดดินแดนออกเป็นเขตภายใน และยุทธบริเวณ โดยยุทธบริเวณจะแบ่งย่อยออกเป็นเขตหน้า และเขตหลัง ซึ่งกองทัพภาคจะมีพื้นที่รับผิดชอบทำการรบอยู่ในพื้นที่เขตหน้าของยุทธบริเวณ การส่งกำลังบำรุงในยามสงครามนี้ จะเริ่มต้นด้วยการที่กองทัพบกจะตั้งกองบัญชาการส่งกำลังบำรุง กองทัพบก และคลังสนามขึ้นมาในเขตหลังของยุทธบริเวณ เพื่อทำหน้าที่ทางการส่งกำลังบำรุงให้แก่ กองบัญชาการช่วยรบ ของกองทัพภาค กองบัญชาการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก และคลังสนามนี้ จะรับสิ่งอุปกรณ์และบริการต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติการรบของ กองทัพภาค จากกรมฝ่ายยุทธบริการ แล้วนำไปส่งต่อให้แก่ กองบัญชาการช่วยรบ ของ กองทัพภาค ในเขตหน้า เพื่อส่งต่อไปยังกรมสนับสนุนของกองพลดำเนินกลยุทธ์ต่อไป

2.1.2.3 เมื่อเกิดสงครามจะเห็นได้ถึงความยุ่งยากของการจัดตั้ง กองบัญชาการส่งกำลังบำรุง กองทัพบก และคลังสนาม ซึ่งจะต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมาก ที่มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ความต้องการสถานที่ และเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดตั้ง และการดำเนินงาน ระยะเวลาในการจัดตั้ง และวางระบบของงานใหม่ ซึ่งการอาจกระทบกระเทือนต่อ

การรบ ของหน่วยต่างๆ ในเขตหน้า จนเกิดผลเสียอย่างใหญ่หลวงได้ นอกจากนี้ การปฏิบัติที่เคยชิน มาตั้งแต่ยามปกติของหน่วยต่างๆ จะต้องถูกเปลี่ยนไป เมื่อถึงขั้นการปฏิบัติในยามสงคราม ย่อมเป็น สิ่งไม่พึงประสงค์ของหน่วยต่างๆ ในการรบแน่นอน เพราะความสับสนยุ่งยาก ที่เกิดขึ้นในระยะ เปลี่ยนผ่าน และสงครามในอนาคตจะเป็นไปด้วยความรวดเร็ว รุนแรง จบสิ้นในระยะเวลาอันสั้น กองทัพบก มีความพร้อมรบ และมีการเตรียมการทางทหารไว้อย่างดีเท่านั้น จึงเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ ในพื้นที่ต่างๆ เกือบทั่วโลก เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติเอง และพันธมิตร กองทัพสหรัฐฯ เป็นต้นแบบของการฝึก ศึกษา และหลังนิยมของหลายๆ ประเทศ รวมทั้งกองทัพไทยของเราเองด้วย

2.1.3 หลักนิยมของกองทัพบกสหรัฐฯ มีการแบ่งระดับของการปฏิบัติในสงคราม ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี การปฏิบัติในระดับต่างๆ ทั้งการรบ และการส่งกำลังบำรุง มีการแบ่งวัตถุประสงค์ บทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม การส่งกำลังบำรุงทั้ง 3 ระดับ ของกองทัพสหรัฐฯ จะเป็นการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่อง ไ้ร้อยต่อ จากระดับยุทธศาสตร์ คือจากแผ่นดินแม่ในทวีปอเมริกาเหนือ ข้ามมหาสมุทร หรือแผ่นดิน อื่นๆ ในโลก ไปยังกำลังทหารที่ปฏิบัติการรบอยู่ในแนวหน้าโพ้นทะเลในระดับยุทธวิธีอย่างทันเวลา ทันความต้องการ ณ ตำบล และเวลาที่เหมาะสม

การส่งกำลังบำรุงในระดับยุทธการ ของกองทัพสหรัฐฯ คือการส่งกำลังบำรุงในยุทธ บริเวณ ซึ่งโดยปกติแล้วการปฏิบัติโดยเหล่าทัพ โดยเป็นส่วนหนึ่งของการส่งกำลังบำรุงร่วมตาม แผนการส่งกำลังบำรุงของผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรวม การส่งกำลังบำรุงในระดับนี้ จะเป็นการ ปฏิบัติงานระหว่าง ท่าเรือ และท่าอากาศยาน ที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายกำลังทหาร และสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ไปจนถึงพื้นที่ส่งหลังของกองทัพน้อย ซึ่งหน่วยที่ใหญ่ที่สุดในระดับยุทธวิธีของกองทัพสหรัฐฯ กล่าว โดยสรุป คือ เป็นการส่งกำลังบำรุงในเขตคมนาคมตามท่าเรือ ท่าอากาศยานจนถึงเขตการรบนั่นเอง การปฏิบัติงานในส่วนนี้ ต้องการหน่วย และระบบงานที่เกี่ยวข้องมากมายเกินความจำเป็น และความ ต้องการของกองทัพบกไทย ในการป้องกันประเทศในพื้นที่เล็กๆ อย่างประเทศไทยเท่านั้น

2.2 ประเด็นปัญหาและอุปสรรค

2.2.1. ปัญหาด้านโครงสร้างการจัดหน่วย

ปัจจุบันระบบการส่งกำลังบำรุงที่ใช้อยู่ในกองทัพภาคที่ 1 เป็นการสนับสนุน หน่วยในยามปกติปัจจุบัน โดยมีการจัดผสมกันทั้ง 2 รูปแบบ คือ แบบสายยุทธบริการ แบบพันธกิจ เมื่อเกิดสงครามก็จะต้องมีการจัดหน่วยสนับสนุนเพิ่มเติม และสายการส่งกำลังก็จะเปลี่ยนไป ทำให้ เกิดความยุ่งยากสับสน

กองทัพบกได้ประเมินยุทธศาสตร์กำหนดความต้องการกำลังรบ และกำหนดแนวความคิดในการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบก ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์หรือภัยคุกคาม และข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ โดยได้กำหนดปรับปรุงโครงสร้างในส่วนกำลังรบ พร้อมกับปิดการบรรจุกำลังพล และปรับลดกำลังในส่วนอื่น ๆ ให้เหมาะสม ในส่วนส่งกำลังบำรุงยังคงโครงสร้างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่จะยุบเลิกและแปรสภาพ โรงงานหรือหน่วยการผลิตสิ่งอุปกรณ์ที่มีผลการดำเนินการไม่คุ้มค่า หรือสามารถจัดหาจากแหล่งผลิตอื่น ๆ ภายในประเทศได้ รวมทั้งปลดเปลื้องภาระงานที่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการเอง ให้ภาคเอกชนดำเนินการ ตลอดจนปรับลดการบรรจุ หรือปิดการบรรจุกำลังพล และรวมหน่วยงานทางการส่งกำลังบำรุงเข้าไว้ด้วยกัน

กองทัพบกได้ออกคำสั่งกองทัพบก ที่ 487/2543 ลง 3 ต.ค.2543 เรื่อง กำหนดภารกิจนโยบาย แนวความคิด และความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก และกองทัพภาคที่ 1 ได้ดำเนินการตามแผนปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบกไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาข้อขัดข้องทางด้านการส่งกำลังบำรุง แต่เนื่องจากหน่วยส่งกำลังบำรุง และหน่วยรับการสนับสนุนในกองทัพภาคที่ 1 มีลักษณะแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องจำนวนหน่วย รูปแบบของกองพล รูปแบบของหน่วยส่งกำลังบำรุง ขนาดของพื้นที่รับผิดชอบ ระยะทางระหว่างหน่วย ความซ้ำซ้อนของที่ตั้งหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพภาคกับระดับกองทัพบก และความไม่เหมาะสมของที่ตั้งของหน่วยกองบัญชาการช่วยรบที่ 1 รวมทั้งกองทัพบกมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและการปรับลดกำลังพล ทำให้การปฏิบัติงานด้านการส่งกำลังบำรุง ของกองบัญชาการช่วยรบที่ 1 ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งปัญหาหลักๆที่สำคัญคือ การจัดหน่วย บุคลากร และหลักนิยมการส่งกำลังบำรุง

จากการที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่ในกองทัพภาคที่ 1 มีความเห็นว่าอุปสรรคที่ทำให้การปฏิบัติการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงในพื้นที่กองทัพภาคที่ 1 ให้กับหน่วยรับการสนับสนุน มีความล่าช้า ไม่ต่อเนื่อง ไม่ตรงความต้องการของหน่วย ไม่พอเพียง และไม่ทันกำหนดเวลา เนื่องจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านการส่งกำลังบำรุงของกองบัญชาการช่วยรบที่ 1 มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดน้อยลง ซึ่งบุคลากรอาจจะขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งอาจจะมีความสับสนในลักษณะของความแตกต่างของหน่วยส่งกำลังบำรุง และหน่วยรับการสนับสนุนตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

2.2.2 ปัญหาระเบียบปฏิบัติ

จากการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างกองทัพที่ผ่านมา รวมทั้งปัญหาด้านงบประมาณของกองทัพบก ทำให้กองทัพบกเองมีความจำเป็นต้องมีการลดขนาดขององค์กร ปัจจัยในการลดขนาดขององค์กรประการหนึ่ง คือ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การปรับปรุงระเบียบปฏิบัติหรือการกระจายอำนาจต่างๆ ไปสู่หน่วยในส่วนภูมิภาค ดังนั้น ระบบการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ของกองทัพบกที่ยังคงรวมศูนย์อยู่ที่ส่วนกลาง ยังคงเป็นปัญหาต่อการพัฒนาระบบส่งกำลัง

กองทัพบก ให้มีความทันสมัยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ประเด็นปัญหาระเบียบปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อระบบส่งกำลังบำรุงนั้น พอสรุปได้ดังนี้

2.2.2.1 หน่วยใช้เกือบทั้งหมด ขาดระเบียบ, คำสั่ง, แบบธรรมเนียม ทั้งของกองทัพบกเอง และของหน่วยเหนือที่ออกปฏิบัติ

2.2.2.2 ทุกหน่วยขาดการจัดทำระเบียบปฏิบัติประจำ ของการส่งกำลังบำรุง ในทุกระดับ ทำให้เกิดข้อบกพร่องในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละระดับอยู่เสมอมา

2.2.2.3 กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก และกรมฝ่ายยุทธบริการ ได้ออกระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานส่งกำลังบำรุงจำนวนมาก ส่วนใหญ่ล้าสมัย และออกมานานแล้ว และเป็นการออกระเบียบที่ถือเอาความสะดวกของตัวเองเป็นที่ตั้ง ไม่ได้นึกถึงหน่วยใช้ว่าจะมีปัญหาอะไรบ้าง ที่ถูกแล้วระเบียบที่ออกมาต้องให้หน่วยใช้สะดวกที่สุด หน่วยใช้ไม่ต้องทำอะไรมากเกินไปกว่าเสนอความต้องการหรือจำเป็นเท่านั้น ที่เหลือจะต้องเป็นหน้าที่ของหน่วยสนับสนุนทุกระดับต้องทำให้จนกว่าหน่วยใช้จะได้รับของตามต้องการ ถ้าทำไม่ได้หรือสนับสนุนไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม ต้องแจ้งให้หน่วยใช้ทราบ เพื่อปรับความต้องการหรือการปฏิบัติให้เหมาะสมต่อไป ตัวอย่างเช่น ระเบียบที่สร้างปัญหาให้กับหน่วยใช้มากเป็นระเบียบการติดตามใบเบิก และยกเลิกใบเบิกค้างข้ามปี ระเบียบทั้งสองนี้สร้างภาระให้กับหน่วยใช้ เมื่อหน่วยใช้ส่งใบเบิกมายังหน่วยสนับสนุนโดยตรง กรณีที่ไม่มีของที่จะจ่ายให้ หน่วยสนับสนุนโดยตรงจะวางระดับใบเบิกสิ่งอุปกรณ์นั้นๆ ผ่านต่อไปยังหน่วยสนับสนุนส่วนรวม และคลังซึ่งมีหน้าที่ช่วยรวมความต้องการ และจัดหาให้ เมื่อระยะเวลาถึง 45 วัน หน่วยใช้จะต้องติดตามใบเบิกนั้น ด้วยเอกสาร ใบเบิกจะผ่านต่อมาให้คลังก็จะมีการบันทึกในใบติดตามใบเบิกว่า “ค้างจ่าย” ตอบกลับมาให้หน่วยเบิก เมื่อถึงครบระยะเวลา 90 วัน ทำซ้ำอีกจนกว่าเวลาของใบเบิกนั้นครบระยะเวลาถึง 1 ปี ใบเบิกจะถูกยกเลิกโดยอัตโนมัติ หน่วยต้องทำซ้ำใหม่อีก คือส่งใบเบิกใหม่ และติดตามใหม่ มีบางหน่วยทำซ้ำอยู่อย่างนี้ถึง 5 – 6 ปี โดยไม่มีอะไรเกิดขึ้น หน่วยยังคงไม่ได้รับสิ่งอุปกรณ์ที่ต้องการ ความจริงแล้วมีความต้องการที่ยังไม่ได้รับการสนองตอบจะยกเลิกไม่ได้ ยกเว้นหน่วยที่เสนอความต้องการขอยกเลิกเอง การที่หน่วยต้องการติดตามใบเบิก และเบิกซ้ำใหม่เมื่อสิ้นปีนั้น เป็นภาระต่อหน่วยใช้มาก เพราะรายการของที่เบิกแล้วไม่ได้รับมีจำนวนมาก จึงเป็นการสิ้นเปลือง และเสียเวลาทางธุรการโดยไม่จำเป็น ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่หน่วยสนับสนุนไม่ดำเนินการต่อใบเบิกสม่ำเสมอ อาจจะคิดว่าของไม่มี ไม่ต้องทำอะไร ถึงเวลาหน่วยติดตามมาก็บอกว่าค้างจ่าย พอสิ้นปีหน่วยก็เบิกมาให้เอง

2.2.3. ปัญหาเนื่องจากคน

2.2.3.1 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุงของหน่วยใช้ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน การให้ความช่วยเหลือหน่วยใช้ในการส่งกำลัง และซ่อมบำรุง ขาดความประสานงานกันอย่างแท้จริง ไม่ติดตามชิ้นส่วนซ่อม เพื่อช่วยเหลือหน่วยใช้ในการซ่อมบำรุง

สิ่งอุปสรรค จากการบันทึกสถิติ ข้อมูล ความสิ้นเปลือง ระยะเวลา เพื่อจะได้นำมาช่วยในการวางระดับ และขึ้นส่วนซ่อมที่เหมาะสมของหน่วยระดับคลัง

2.2.3.2 การเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ ให้เข้ามาทำงานในด้านการส่งกำลังบำรุง มีอยู่เสมอ จึงเกิดความไม่ต่อเนื่องในการทำงาน การติดตามเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่ได้ทำไปแล้ว ต้องชะงักลง หรือลืมนำไปเลย ทำให้มีข้อบกพร่องอยู่เสมอ

2.2.3.3 เป็นปัญหาของการจัดองค์กรที่ใช้ระบบทหารในหน่วยซ่อมบำรุง ทำให้ต้องหมุนเวียนเปลี่ยนตำแหน่งเร็ว ช่างซ่อมไม่มีเวลาหาประสบการณ์ และช่างซ่อมที่ชำนาญแล้ว ต้องไปทำหน้าที่อื่นตามความก้าวหน้า หรือถูกภาคเอกชนซื้อตัวไป

2.2.3.4 ผู้บังคับหน่วย ถือได้ว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดของบุคลากรที่ทำงานด้านการส่งกำลังบำรุง ส่วนใหญ่ผู้บังคับหน่วยจะมุ่งภารกิจด้านการยุทธ ไม่ค่อยให้ความสนใจงานด้านการส่งกำลังบำรุง

กล่าวโดยสรุป อาจกล่าวได้ว่าถ้าปัญหาต่างๆ ของการส่งกำลังบำรุงส่วนหนึ่งเกิดจาก “ คน ” ซึ่งหมายถึงเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ทำงานอยู่ในระบบส่งกำลังบำรุง หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานส่งกำลังบำรุง แต่ผู้บัญชาการทหารบก ลงมาถึงพลทหารประจำยุทธโศปกรณ์ ถ้าทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ มีความรับผิดชอบ และมีความสำนึกในหน้าที่การสนับสนุนหน่วยใช้ ด้วยสิ่งอุปสรรคต่างๆ ความต้องการ และปัญหาจะน้อยลง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักการ เป็นเพียงข้อกำหนดแนวทางปฏิบัติเท่านั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างเคร่งครัด ควรเน้นเรื่องความอ่อนตัว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ คือ สนับสนุนได้อย่างทันเวลา โดยมีความสะดวก ง่าย และประหยัด การเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ให้เข้ามาทำงานในสายการส่งกำลังบำรุง มีอยู่เสมอ จึงเกิดความไม่ต่อเนื่องในการทำงาน การติดตามเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่ได้ทำไปแล้วต้องชะงักลง หรือลืมนำไปเลย ทำให้มีข้อบกพร่องอยู่เสมอ

3. บทวิเคราะห์

3.1 วิเคราะห์โครงสร้างการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุง

เนื่องจากในปัจจุบัน กองทัพบกประสบปัญหาในเรื่องระบบการส่งกำลังบำรุง ซึ่งโครงสร้างการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงที่เหมาะสม จะช่วยให้การส่งกำลังบำรุงมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นไปตามยุทธศาสตร์ทหารที่กำหนดไว้ด้วย ระบบการส่งกำลังบำรุงที่เหมาะสม จะต้องเป็นระบบการส่งกำลังบำรุงที่สามารถใช้ได้ทั้งยามปกติ และยามสงคราม การปฏิบัติการส่งกำลังบำรุงต้องเป็นแนวทางเดียวกัน ทั้งการจัดหน่วย การประกอบกำลัง และวิธีการปฏิบัติงาน โดยไม่จำเป็นต้องมีการเตรียมการ หรือต้องมีการจัดตั้งหน่วยใหม่ในสายการส่งกำลังบำรุงในยามสงคราม เจ้าหน้าที่ทางการส่งกำลังบำรุงในทุกระดับหน่วย จะต้องปฏิบัติตามบทบาท และความรับผิดชอบเช่นเดิมทั้งใน

ยามปกติ และยามสงคราม ซึ่งจะเกิดผลดีต่อความชำนาญ และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น แนวทางการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงของ กองทัพบก นั้น พิจารณาจากการปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุง ซึ่งจะประกอบไปด้วยงานหลัก 2 งาน คือ การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ กับการซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ สำหรับสิ่งอุปกรณ์ นั้น กองทัพบก ได้จำแนกประเภท สิ่งอุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ สิ่งอุปกรณ์ประเภท 1 , สิ่งอุปกรณ์ประเภท 2 , สิ่งอุปกรณ์ประเภท 3 , สิ่งอุปกรณ์ประเภท 4 , สิ่งอุปกรณ์ประเภท 5 และเพื่อกำหนดความรับผิดชอบให้แก่หน่วยส่งกำลังบำรุง กองทัพบก ได้จำแนก สิ่งอุปกรณ์ 1 - 5 ออกเป็น 9 สายยุทธบริการ ได้แก่ สาย ช่าง , สายสื่อสาร , สายสรรพาวุธ , สายพลาธิการ , สายขนส่ง , สายแพทย์ , สายการสัตว์ , สายยุทธโยธา และสายวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นหน่วยส่งกำลังบำรุงที่สมบูรณ์ จะต้องสามารถปฏิบัติงานส่งกำลัง สิ่งอุปกรณ์ กับการปฏิบัติงานซ่อม สิ่งอุปกรณ์ ได้ครบทุกประเภท และทุกสายยุทธบริการ จึงจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการด้านยุทธการได้ทุกกรณี ไม่ว่าจะเป็นยามปกติ หรือยามสงคราม แต่การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงของ กองทัพบก ในปัจจุบันมีหลายหน่วยที่ไม่สามารถปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุง สิ่งอุปกรณ์ ได้ครบทุกประเภท และครบทุกสายยุทธบริการ

3.1.1 โครงสร้างการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุง ระดับกองพล และต่ำกว่า

หน่วยส่งกำลังบำรุงระดับกองพล ทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนโดยตรง ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 1 มีการจัดรูปแบบของหน่วยส่งกำลังบำรุงออกเป็น 3 รูปแบบ คือ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เป็นแบบยุทธบริการ เช่น กองสรรพาวุธเบา, กองพลาธิการ กองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ มีการจัดแบบผสม คือ มีการจัดตั้งกรมสนับสนุนแต่ยังไม่สมบูรณ์ มีเพียงกองทหารราบที่ 9 หน่วยเดียวเท่านั้นที่มีการจัดแบบพันชกิจ โดยจัดตั้งกรมสนับสนุนทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนโดยตรง

การจัดหน่วยสนับสนุนโดยตรงเป็นแบบยุทธบริการ จะประสบปัญหาหากเมื่อต้องการให้การสนับสนุนใช้ในยามสงคราม เนื่องจากไม่สามารถให้การสนับสนุนทุกกิจการส่งกำลังบำรุงได้อย่างสมบูรณ์ครบทุกสายยุทธบริการ (9 สาย) รวมทั้งไม่สามารถเป็นตัวเชื่อมระหว่างทุกสายยุทธบริการ (หน่วยคลัง) มายังหน่วยใช้ ได้ครบทุกสายยุทธบริการด้วย

การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงระดับกองพลของสหรัฐอเมริกา และกองกำลังนาโต ได้จัดหน่วยในลักษณะพันชกิจ เพื่อให้การสนับสนุนโดยตรงแก่หน่วยใช้ ครบทั้ง 9 สายยุทธบริการ รวมทั้งสามารถให้การสนับสนุนทั้งยามปกติ และยามสงคราม สำหรับกองทัพไทยได้มีการจัดตั้งกรมสนับสนุนขึ้นหนึ่งแห่งที่กองพลทหารราบที่ 9 เนื่องจากเป็นหน่วยที่แปรสภาพมาจากกองพลอาสาสมัคร ซึ่งได้ส่งไปทำการรบในประเทศสาธารณรัฐเวียดนาม จึงมีการจัดที่แตกต่างไปจากกองพลมาตรฐานอื่นของกองทัพ และจากการที่กรมสนับสนุนมีการจัดในลักษณะพันชกิจนี้เอง เป็นผล

ให้การสนับสนุนแก่หน่วยใช้ เป็นไปอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง การจัดเช่นนี้ให้การประกันแน่นอนว่าหน่วยใช้จะได้รับการสนับสนุนตามความต้องการ เพราะหน่วยสนับสนุนทั้ง 3 ระดับ มีสิทธิเข้าถึงหน่วยใช้โดยตรง และกองพลเมื่อต้องออกปฏิบัติการในยามสงคราม ก็ไม่ต้องพึ่งส่วนแยกจากกองบัญชาการช่วยรบ เพราะกรมสนับสนุนสามารถให้การสนับสนุนงานการส่งกำลังบำรุงของกองพลได้อย่างใกล้ชิด และได้ส่วนสัมพันธ์ นอกจากนั้นเรายังสามารถใช้ส่วนแยกจากกองบัญชาการช่วยรบ เป็นหน่วยส่งกำลังบำรุงเพิ่มเติมที่ให้การสนับสนุนในพื้นที่ เข้าปฏิบัติการในพื้นที่ที่ต้องใช้สิ่งอุปกรณ์ประเภทต่างๆ เกินขีดความสามารถของกรมสนับสนุน ซึ่งจะเป็นแนวทางเดียวกับกองทัพสหรัฐฯ ที่จัด CSG จาก COSCOM เข้าปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุงเพิ่มเติมให้กับ DISCOM ในพื้นที่ของกองพล

ถึงแม้จะมีการจัดกรมสนับสนุน หรือการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุง แบบพันธกิจในกองทัพบกไทยในปัจจุบันก็ตาม เมื่อยึดถือภารกิจตามอัตราการจัดจะเห็นได้ว่าในกองพลทหารราบไม่มีหน่วยรับผิดชอบการส่งกำลัง และซ่อมบำรุง สิ่งอุปกรณ์ 2-4 สาย ช่าง, สายสื่อสาร, สายยุทธโยธา, สายขนส่ง และ สายการสัตว์ ในขณะที่บางหน่วยยังเป็นการจัดการสนับสนุนระดับกองพล เป็นแบบ ยุทธบริการ หน่วยที่ปฏิบัติด้านการส่งกำลังบำรุงก็ยังปฏิบัติงานไม่ครบสมบูรณ์ คือ กองพันส่งกำลังและบริการของกองพล , กองสรรพาวุธเบากองพล และ กองพลาธิการกองพล ที่กองทัพบก กำหนดให้ทำหน้าที่ส่งกำลัง สิ่งอุปกรณ์ 2-4 สาย แพทย์, สรรพาวุธ และ พลาธิการตามลำดับนั้น โดยเฉพาะ กองพลาธิการกองพล ที่ กองทัพบก กำหนดให้ทำหน้าที่ส่งกำลัง สิ่งอุปกรณ์ประเภทที่ 1 และ 3 กับ กองสรรพาวุธเบากองพล ที่ กองทัพบก กำหนดให้ทำหน้าที่ส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภทที่ 5 ด้วยนั้น ปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าว แต่มี จังหวัดทหารบก และ มณฑลทหารบก เป็นหน่วยปฏิบัติหน้าที่แทนทั้งที่ไม่มีภารกิจตามอัตราการจัดยุทธโปกรณ์ของหน่วย รวมทั้งการสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์บางสายยุทธบริการ ที่ไม่ได้กำหนดให้หน่วยสนับสนุนระดับกองพลดำเนินการ ก็ยังไม่มีหน่วยรับผิดชอบ เช่น กองบัญชาการช่วยรบ ไม่มีหน้าที่ในการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ประเภทที่ 2-4 สาย การสัตว์ กับ สายขนส่ง (อากาศยาน)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้กองทัพบกเองได้พยายามแก้ปัญหาโครงสร้างหน่วยส่งกำลังบำรุงระดับกองพล โดยได้อนุมัติให้กองพลมาตรฐานมีการจัดแบบกรมสนับสนุน แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนในรูปแบบกรมสนับสนุน จะมีก็เพียงการแปรสภาพหน่วยฐานของกองพล เช่น กองสรรพาวุธเบา แปรสภาพเป็นกองพันซ่อมบำรุง กรมสนับสนุนกองพล เป็นต้น

ดังนั้น กองทัพบกควรปรับโครงสร้างการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองพล เป็นไปในรูปกรมสนับสนุนให้สมบูรณ์โดยเร็ว จึงจะสามารถแก้ปัญหาระบบส่งกำลังบำรุงของหน่วยระดับกองพลได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.1.2. โครงสร้างการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงในระดับกองทัพภาค

การกำหนดภารกิจ นโยบาย แนวความคิด และความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก ตามคำสั่งกองทัพบกที่ 487/2543 เรื่อง กำหนดภารกิจ นโยบาย แนวความคิด และความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก ลง 13 ตุลาคม 2543 กำหนดไว้ว่า ให้มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก เป็นตำบลส่งกำลังของกองบัญชาการช่วยรบ ทำหน้าที่เก็บรักษา การแจกจ่าย และการจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์ประเภทที่ 1, 2, 3 และ 5 ซึ่งมณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบกไม่สามารถปฏิบัติภารกิจนี้ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากขาดกำลังพล ทั้งนี้เพราะว่าอัตราการจัดจะเหมือนกันหมดทุกหน่วย คือใช้อัตราการจัด และยุทธโศปกรณ์หมายเลข 51-201 ซึ่งได้ตัดกำลังพลในส่วนที่ทำหน้าที่ส่งกำลังบำรุงลงเกือบหมด โดยมีได้ค้ำนึ่งถึงปริมาณงานของหน่วยมณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก แต่ละแห่งว่ามีมากน้อยเพียงใด

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่พบก็คือ ไม่มีสายบังคับบัญชา ระหว่างกองบัญชาการช่วยรบ กับ มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก จึงทำให้ดูเหมือนว่างานในหน้าที่ตำบลส่งกำลังของกองบัญชาการช่วยรบ เป็นเพียงงานฝากเท่านั้น เจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาไม่เอาใจใส่เต็มที่ ถ้าจะให้กองบัญชาการช่วยรบจัดตั้งตำบลส่งกำลังเองให้ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะอัตราการจัดของกองบัญชาการช่วยรบ ไม่อำนวยให้กระทำ

หนทางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นก็คือ กองทัพบกสมควรพิจารณาให้ถ่วงเท้วว่า ควรจะมอบภารกิจในด้านการส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาคให้แก่หน่วยใด ถ้าจะมอบให้กองบัญชาการช่วยรบรับผิดชอบ ก็สมควรปรับอัตราการจัดของหน่วย ให้สามารถจัดตั้งตำบลส่งกำลังได้โดยครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพภาค โดยให้ตำบลส่งกำลังเหล่านี้ทำหน้าที่ทั้งในยามปกติและยามสงคราม หรือถ้าจะมอบให้มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก ทำหน้าที่ส่งกำลังบำรุง ก็ควรเปลี่ยนการจัดหน่วยจากเดิมที่ใช้ยู่คือ อัตราการจัด และยุทธโศปกรณ์ เป็นอัตราการจัดเฉพาะกิจ โดยมีการสำรวจปริมาณงานแล้วจัดหน่วยตามปริมาณงาน ส่วนกองบัญชาการช่วยรบก็ยกเลิกไป ภารกิจการส่งกำลังบำรุง ก็จะอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยมณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก ซึ่งมีที่ตั้งครอบคลุมพื้นที่ของกองทัพภาคอยู่แล้ว โดยทำหน้าที่ทั้งยามสงบ และยามสงคราม

สำหรับปัญหา การเคลื่อนย้ายหน่วยส่งกำลังบำรุงตามกองบัญชาการกองทัพในยามสงครามนั้น ละเลยเสียได้ เพราะยุทธศาสตร์การต่อสู้ของประเทศไทยเน้นในเรื่องการตั้งรับ เป็น การรบภายในประเทศ ไม่มีความมุ่งหมายในการรุกรานประเทศอื่น ระยะทางจากตำบลส่งกำลังของ

มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก ไปหน่วยส่งกำลังของกองพล ซึ่งเคลื่อนที่ตามกองพลจึงไม่ยาวนาน หน่วยกำลังรบหน่วยใดเข้าปฏิบัติหน้าที่ในเขตรับผิดชอบของ มณฑลทหารบก/จังหวัดทหารบก ใด ก็รับการสนับสนุนการส่งกำลังจากตำบลส่งกำลังนั้น ๆ ส่วนการซ่อมบำรุงนั้น ก็เพิ่มขีดความสามารถให้สูงขึ้น และแปรสภาพกองพันซ่อมบำรุงของกองบัญชาการช่วยรบ เป็นกองพันซ่อมบำรุงของกองบัญชาการกองทัพ

3.2 วิเคราะห์การปฏิบัติตามระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ ด้านสายการส่งกำลังบำรุง

จากระเบียบ กองทัพบก ว่าด้วยการส่งกำลัง สิ่งอุปกรณ์ จะเห็นได้ว่าสายการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท 2 – 4, 3 และ 5 มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาให้ละเอียดยิ่งขึ้น จะพบว่าการปฏิบัติจริงในปัจจุบัน หน่วยส่งกำลังบำรุงในอัตรากองพล ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการส่งกำลังบำรุงเลย คงมีเฉพาะ กอง สรรพาวุธเบาของพล เท่านั้นที่ทำหน้าที่เฉพาะการซ่อมบำรุง สิ่งอุปกรณ์ 2 - 4 สาย สรรพาวุธ เท่านั้น ส่วนภาระงานส่งกำลังบำรุงที่เหลือทั้งหมด มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก เป็นหน่วยปฏิบัติแทน ทั้งที่ไม่มีภารกิจตาม อัตราการจัดยุทโธปกรณ์ รวมทั้งไม่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติ โดยเฉพาะงานซ่อมบำรุง สิ่งอุปกรณ์ ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่าสายการส่งกำลังบำรุงที่ยึดถือในปฏิบัติจริงในปัจจุบัน คือ

เมื่อเปรียบเทียบสายการส่งกำลังบำรุงยามปกติ กับสายการส่งกำลังบำรุงยามสงคราม จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกัน และเมื่อเกิดสถานการณ์สงคราม หน่วยส่งกำลังบำรุงในอัตราของ กองพล จะไม่มีขีดความสามารถในการส่งกำลังบำรุงให้แก่กองพลได้ เนื่องจากไม่เคยปฏิบัติงาน ส่งกำลังบำรุงมาก่อน ซึ่งจะส่งผลให้แพ้สงครามได้ ฉะนั้นสรุปได้ว่าสายการส่งกำลังบำรุงที่ใช้อยู่ในยามปกติปัจจุบัน ไม่สามารถนำไปใช้ในยามสงครามได้

การปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานส่งกำลังบำรุงของกองทัพบกนั้น เพื่อให้ได้ขนาดขององค์กรที่เหมาะสม เราควรพิจารณาแนวความคิดในเรื่องการส่งกำลังบำรุงมาประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ระบบส่งกำลังบำรุงของทัพบกสามารถปฏิบัติได้ทั้งยามปกติ และยามสงคราม รวมทั้งเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัด

3.3 วิเคราะห์ปัญหาาระบบการส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาคที่ 1 เนื่องจากคน

ในสายงานการส่งกำลังบำรุง ได้พบปัญหาาระบบการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก อันมีสาเหตุเนื่องจาก “คน” ซึ่งพอจะวิเคราะห์ได้ดังนี้.-

3.3.1 เจ้าหน้าที่ส่งกำลังบำรุงขาดความรู้ ความเข้าใจ ในสายการส่งกำลังบำรุง เช่น หน่วยใช้/หน่วยเบิก จัดทำหลักฐานการเบิก/ใบเบิก ไม่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้หน่วยสนับสนุนต้องส่งหลักฐานเพื่อแก้ไข/จัดทำใหม่ รวมทั้งขาดความเข้าใจหลักการ และระบบงานส่งกำลังบำรุง ทำให้การเบิก – การติดตาม และการรับส่งสิ่งอุปกรณ์ มีความสับสนและล่าช้า

ผู้วิจัยเห็นว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยใช้/หน่วยเบิกควรศึกษาวิธีการเบิกสิ่งอุปกรณ์ ตามระเบียบของกองทัพบก ว่าด้วยการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ 2 – 4 ซึ่งได้อธิบายหลักการ และวิธีการไว้ อย่างชัดเจนแล้ว รวมทั้งหน่วยทางการส่งกำลังบำรุง (กองบัญชาการช่วยรบ และกรมฝ่ายยุทธบริการ) ควรจัดทำคู่มือ/คำแนะนำการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ ในความรับผิดชอบ เพื่อแจกจ่ายหน่วยถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง และเป็นมาตรฐานเดียวกัน และประการสำคัญ เจ้าหน้าที่ส่งกำลังของหน่วยใช้/หน่วยเบิก ควรได้รับการศึกษา/อบรมหลักสูตรการส่งกำลังบำรุง เพื่อให้มีความเข้าใจหลักการส่งกำลังบำรุงที่ถูกต้อง นอกจากนั้น ในหน่วยใช้มักจะเกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงตัวเจ้าหน้าที่เข้ามาทำงานในสายการส่งกำลังบำรุงอยู่เสมอ จึงมักจะก่อให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการทำงาน รวมทั้งการติดตามเอกสารหลักฐานต่างๆ ดังนั้น ในประเด็นปัญหานี้ ระบบการทำงานหรือระบบบริหารจัดการ เป็นเรื่องสำคัญมาก การรับส่งหน้าที่ และระบบการควบคุมเอกสารต่างๆ ต้องได้รับการกำกับดูแลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด จึงจะแก้ไขปัญหาได้

3.3.2 จากปัญหาของการจัดองค์กรที่ใช้ระบบทหารในหน่วยซ่อมบำรุง ทำให้ต้องหมุนเวียนเปลี่ยนตำแหน่งเร็ว ช่างซ่อมไม่มีเวลาหาประสบการณ์ รวมทั้งช่างซ่อมที่ชำนาญแล้วต้องไปทำหน้าที่อื่นตามความก้าวหน้า หรือถูกภาคเอกชนซื้อตัวไป ซึ่งในข้อเท็จจริงแล้ว ช่างซ่อมทั้งหลาย ต้องทำงานอยู่ในสายงานซ่อมบำรุง การหมุนเวียนตำแหน่งหรือความก้าวหน้าก็ต้องอยู่ในสายงานนี้ จนกว่าจะเกษียณอายุ ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีวิธีการเฉพาะสำหรับหน่วยซ่อมบำรุง เพื่อความมีประสิทธิภาพ เพราะถึงแม้งบประมาณจะพอเพียง มีชิ้นส่วนซ่อม มีเครื่องมือซ่อมเครื่องมือตรวจสอบครบถ้วน ถ้าช่างซ่อมไม่มีฝีมือแล้วผลงานซ่อมย่อมขาดประสิทธิภาพ

3.3.3 จากปัญหาความล่าช้าในการเบิกรับ และจัดส่งสิ่งอุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของกองทัพบกไทย นั้น มีสาเหตุของปัญหาประการหนึ่ง คือ ขาดการติดตามกำกับดูแล และประสานงาน/แจ้งข่าวสารซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิดในทุกขั้นตอนการปฏิบัติ ระหว่างหน่วยใช้/หน่วยเบิก และหน่วยส่งกำลัง

4. สรุปผลการวิเคราะห์

4.1 สายการส่งกำลังบำรุงที่ใช้อู่ยามปกติปัจจุบันไม่สามารถนำมาใช้ในยามสงครามได้

ตามระเบียบ กองทัพบก ว่าด้วยการส่งกำลังบำรุงสิ่งอุปกรณ์ ที่มีผลบังคับใช้ใน ปัจจุบัน ได้กำหนดให้สายการส่งกำลังบำรุง สิ่งอุปกรณ์ประเภท 2-4, 3 และ 5 มีความแตกต่างกัน ในขณะที่เดียวกันสายการส่งกำลังบำรุงที่ยึดถือปฏิบัติจริงในปัจจุบัน ก็แตกต่างจากสายการส่งกำลัง และสายการซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ ที่กำหนดไว้ในระเบียบ กองทัพบก ฉะนั้นเห็นได้ว่าสายการ ส่งกำลังบำรุงยามปกติ ก็มีความยุ่งเหยิงอยู่ในตัวเองแล้ว และเมื่อเกิดสถานการณ์สงคราม สายการ ส่งกำลังบำรุงยามสงครามก็แตกต่างจากสายการส่งกำลังบำรุงยามปกติ ที่สำคัญคือ การกำหนดให้ หน่วยที่ไม่ได้ปฏิบัติงานด้านการส่งกำลังบำรุงในยามปกติ มาปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุงยามสงคราม ซึ่งจะทำให้หน่วยดังกล่าวไม่มีขีดความสามารถในการส่งกำลังบำรุงได้อย่างสมบูรณ์ จะส่งผลให้ พายแพ้สงครามอย่างแน่นอน ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าสายการส่งกำลังบำรุงที่ใช้อู่ยามปกติปัจจุบัน ไม่สามารถนำไปใช้ในยามสงครามได้

4.2 การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุง มีขีดความสามารถไม่เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับ และไม่ครอบคลุมการส่งกำลังบำรุง สิ่งอุปกรณ์ ทุกสายงาน

จากภารกิจตาม อัตราการจัดยุทโธปกรณ์ ทำให้ไม่มีหน่วยรับผิดชอบการส่งกำลัง บำรุงสิ่งอุปกรณ์ประเภท 2-4 สาย ช่าง , สายสื่อสาร, สายยุทธโยธา, สายขนส่ง และ การสัตว์ ให้แก่ กองพล ในขณะที่เดียวกันกองบัญชาการช่วยรบ ไม่ได้รับมอบภารกิจในการส่งกำลังบำรุงสิ่งอุปกรณ์ 2 - 4 สายการสัตว์ และสายขนส่ง (อากาศยาน) จึงสามารถสรุปได้ว่าการจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงไม่ ครอบคลุมการส่งกำลังบำรุง สิ่งอุปกรณ์ ทุกสายงาน สำหรับหน่วยส่งกำลังบำรุงในอัตรา กองพล ที่มีภารกิจตาม อัตราการจัดยุทโธปกรณ์ ให้ปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุงกลับไม่ได้ปฏิบัติภารกิจ แต่ให้ มณฑลทหารบก และ จังหวัดทหารบก ปฏิบัติภารกิจแทน ดังนั้นหากจำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจตาม อัตราการจัดยุทโธปกรณ์ ก็ไม่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจ ที่กล่าวมานี้สามารถสรุปได้ว่า การจัดหน่วยส่งกำลังบำรุงมีขีดความสามารถไม่เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับ และไม่ครอบคลุมการ ส่งกำลังบำรุง สิ่งอุปกรณ์ ทุกสายงาน